

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Центрального
міжрегіонального управління
Міністерства юстиції
(м. Київ)
27.10.2023 р. № 1506/6

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТКА
адміністративної послуги
з державної реєстрації зміни імені
Дунаєвецького відділу державної реєстрації актів цивільного стану
у Кам'янець-Подільському районі Хмельницької області Центрального міжрегіонального
управління Міністерства юстиції (м. Київ) та Відділу «Центр надання
адміністративних послуг» Новоушицької селищної ради

(найменування суб'єкта надання адміністративної послуги та/або центр надання адміністративних послуг)

1.	Етапи опрацювання заяви про надання адміністративної послуги	<p><i>1.1. Посадова особа відділу державної реєстрації актів цивільного стану (надалі – відділ ДРАЦС):</i></p> <p><i>1.1.1. у разі особистого звернення суб'єкта звернення (заявника; в окремих випадках: його представника або отримання від заявника поштовим зв'язком), а також отримання від центру надання адміністративних послуг (надалі – ЦНАП):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - приймає документи необхідні для розгляду заяви про зміну імені та перевіряє їх повноту; - у разі особистого звернення заявника до відділу ДРАЦС:<ul style="list-style-type: none"> а) осіб у віці 14-15 років, приймає в письмовій формі заяву про надання згоди на зміну імені особисто від батьків (одного з батьків – у випадках визначених законодавством) чи піклувальника або таку заяву одного з батьків, справжність підпису на якій нотаріально засвідчена, приймає від другого з батьків; б) попереджає його про встановлену законодавством відповідальність за повідомлення неправдивих відомостей і про необхідність обміну паспорта громадянина України та інших документів у разі зміни, роз'яснює умови та порядок проведення державної реєстрації зміни імені; в) встановлює особу суб'єкта звернення, формує та реєструє відповідну заяву за допомогою програмних засобів ведення Державного реєстру актів цивільного стану громадян (далі – Реєстр), на якій суб'єкт звернення за умови відсутності зауважень до відомостей, зазначених у ній, проставляє власний підпис; - перевіряє документ, що підтверджує сплату державного мита за державну реєстрацію зміни імені або перевіряє документ, що підтверджує право на звільнення від сплати державного мита; - перевіряє документ, що підтверджує повноваження представника у разі подання особою заяви про зміну прізвища у зв'язку з розірванням шлюбу, що не було здійснено під час
----	--	---

	<p>державної реєстрації розірвання шлюбу чи розірвання шлюбу у судовому порядку, справжність підпису заявника на якій нотаріально засвідчена;</p> <ul style="list-style-type: none"> - у випадку подання заяви про зміну імені через представника або отримання її поштовим зв'язком, перевіряє письмове зобов'язання заявника, справжність підпису на якому нотаріально засвідчена, про обізнаність щодо встановленої законом відповідальності за повідомлення неправдивих відомостей і необхідність обміну паспорта та інших документів у разі зміни; - обліковує заяву про зміну імені у відповідному журналі прийому таких заяв (у разі подання такої заяви через ЦНАП, в журналі проставляє відповідну відмітку); <p><i>1.1.2. у разі отримання особисто від суб'єкта звернення (заявника) заяви про зміну імені в електронному вигляді через мережу Інтернет:</i></p> <p>з використанням вебпорталу «Звернення у сфері державної реєстрації актів цивільного стану» (далі – Вебпортал) https://dracs.minjust.gov.ua;</p> <p>через Єдиний державний вебпортал електронних послуг (далі – Портал Дія) https://diia.gov.ua (за умови технічної реалізації таких сервісів) без присутності заявника:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бере звернення в роботу і перевіряє наявність електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису; - здійснює перегляд файлу заяви про зміну імені та перевіряє зазначені в ній відомості; - перевіряє відомості, зазначені в копіях документів, якщо такі копії були до неї додані; - перевіряє документ (квитанцію) про сплату державного мита при здійсненні платежу без використання платіжних систем через Вебпортал або документ, що підтверджує право на звільнення від сплати державного мита; - бере в роботу звернення для опрацювання: <ol style="list-style-type: none"> 1) інформує фізичну особу про результати розгляду заяви та відсканованих копій документів у разі їх подання (необхідність надання додаткової інформації або документів із зазначенням їх переліку; пред'явлення оригіналів документів; необхідність особистого звернення для підписання заяви (у разі подання звернення щодо формування заяви без накладення електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису) тощо); 2) за наявності підстав для відхилення звернення у коментарі зазначаються причини і звернення відхиляється; 3) якщо причини для відхилення відсутні, звернення реєструється у Реєстрі та формується відповідна заява із зазначенням вхідного № заяви у відповідному журналі; <p><i>1.1.3. для підтвердження достовірності поданих документів:</i></p>
--	--

	<p>а) формує відповідні Повні витяги з Реєстру щодо актових записів цивільного стану, які знаходяться у володінні відділу ДРАЦС;</p> <p>б) якщо відповідні актові записи цивільного стану знаходяться у володінні іншого відділу ДРАЦС в Україні, надсилає запити для формування витягів з Реєстру з використанням функціональних можливостей Реєстру (<i>крім випадків зберігання актового запису на тимчасово окупованій території України або якщо достовірність відомостей актового запису цивільного стану перевірено автоматизованим способом адміністратором Реєстру або відділом ДРАЦС з накладенням кваліфікованого електронного підпису посадової особи, яка здійснювала таку перевірку</i>), чи про витребування копій актових записів цивільного стану;</p> <p>в) контролює своєчасне надходження відповідей на направлені запити та на підставі підтвердження формує відповідні Повні витяги з Реєстру;</p> <ul style="list-style-type: none"> - у разі повідомлення суб'єктом звернення реквізитів рішення суду, яке необхідне для державної реєстрації зміни імені, отримує та роздруковує примірник рішення суду в електронній формі у результаті інформаційної взаємодії між Єдиним державним реєстром судових рішень та Реєстром; - зупиняє розгляд заяви про зміну імені у разі потреби у поновленні актових записів про народження малолітніх дітей суб'єкта звернення та внесенні їх відомостей до Реєстру, до яких за наслідками державної реєстрації зміни імені у випадках, встановлених законом, вноситимуться зміни; - продовжує тримісячний строк розгляду заяви про зміну імені у разі наявності поважної причини (відсутності відповіді від компетентного органу іноземної держави на підтвердження державної реєстрації акту цивільного стану, тощо); - направляє необхідні матеріали до територіального органу Національної поліції України за місцем проживання суб'єкта звернення для надання висновку про можливість зміни імені і контролює своєчасне надходження висновку про можливість зміни імені від територіального органу Національної поліції України; - на підставі документів про зміну імені та висновку територіального органу Національної поліції України про можливість зміни імені готує в двох примірниках висновок про надання дозволу на зміну імені або про відмову у зміні імені (у встановлених законодавством випадках), один з яких надсилає суб'єкту звернення поштовим зв'язком або по акту приймання-передавання передає представнику ЦНАП; - у разі надання висновку про надання дозволу на зміну імені та при особистому зверненні до відділу ДРАЦС суб'єкта звернення (заявника, в окремих випадках його представника) складає актовий запис про зміну імені в Реєстрі та ознайомлює суб'єкта звернення (заявника) з відомостями актового запису, про що він в ньому ставить підпис. У разі
--	--

	<p>державної реєстрації зміни імені через представника у графі «Для відміток» актового запису про зміну імені робить відповідну відмітку та зазначає дані нотаріуса (прізвище, ініціали, нотаріальний округ чи державна нотаріальна контора), дата та реєстраційний номер довіреності, дані представника (прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), реквізити паспорта або паспортного документа, що посвідчує особу представника);</p> <ul style="list-style-type: none"> - формує свідоцтво про зміну імені в Реєстрі; - вносить відомості про свідоцтво про зміну імені до книги обліку бланків свідоцтв про зміну імені; - видає свідоцтво про зміну імені суб'єкту звернення (заявнику, в окремих випадках його представнику); - у разі звернення заявника особисто до відділу ДРАЦС на першій сторінці його паспорта громадянина України у формі книжечки робить відмітку про те, що зазначений документ підлягає обміну в місячний строк у зв'язку зі зміною імені; - вносить відомості до алфавітної книги. <p>У разі неотримання суб'єктом звернення висновку про надання дозволу на зміну імені або про відмову у зміні імені у ЦНАП, відділ ДРАЦС надсилає його поштовим зв'язком суб'єкту звернення після повернення ЦНАПом.</p> <p>1.2. Посадова особа ЦНАП у разі звернення суб'єкта звернення (заявника; в окремих випадках його представника):</p> <ul style="list-style-type: none"> - приймає документи необхідні для розгляду заяви про зміну імені та перевіряє їх повноту; - у разі особистого звернення заявника до ЦНАП: <ul style="list-style-type: none"> а) осіб у віці 14-15 років, приймає в письмовій формі заяву про надання згоди на зміну імені особисто від батьків (одного з батьків – у випадках визначених законодавством) чи піклувальника або таку заяву одного з батьків, справжність підпису на якій нотаріально засвідчена, приймає від другого з батьків; б) попереджає його про встановлену законодавством відповідальність за повідомлення неправдивих відомостей і про необхідність обміну паспорта громадянина України та інших документів у разі зміни, роз'яснює умови та порядок проведення державної реєстрації зміни імені; в) встановлює особу суб'єкта звернення, формує та реєструє відповідну заяву за допомогою програмних засобів ведення Реєстру, на якій заявник за умови відсутності зауважень до відомостей, зазначених у ній, проставляє власний підпис; - перевіряє документ, що підтверджує сплату державного мита за державну реєстрацію зміни імені або перевіряє документ, що підтверджує право на звільнення від сплати державного мита; - перевіряє документ, що підтверджує повноваження представника у разі подання особою заяви про зміну прізвища у зв'язку з розірванням шлюбу, що не було здійснено під час
--	---

		<p>державної реєстрації розірвання шлюбу чи розірвання шлюбу у судовому порядку, справжність підпису заявника на якій нотаріально засвідчена;</p> <ul style="list-style-type: none"> - у випадку подання заяви про зміну імені через представника або отримання її поштовим зв'язком, перевіряє письмове зобов'язання заявника, справжність підпису на якому нотаріально засвідчена, про обізнаність щодо встановленої законом відповідальності за повідомлення неправдивих відомостей і необхідність обміну паспорта та інших документів у разі зміни; - передає заяву та необхідні для державної реєстрації зміни імені документи до відділу ДРАЦС в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці; - на підставі акту приймання-передавання одержує у відділі ДРАЦС та забезпечує отримання суб'єктом звернення результату послуги: висновку про надання дозволу на зміну імені чи про відмову у зміні імені. <p>У разі неотримання суб'єктом звернення вищевказаного висновку, він повертається на підставі акту приймання-передавання до відділу ДРАЦС для зберігання та подальшої видачі суб'єкту звернення цим відділом.</p>
2.	Відповідальна посадова особа суб'єкта надання адміністративної послуги	<p>2.1. Начальник відділу ДРАЦС</p> <p>2.2. Начальник ЦНАП</p>
3.	Структурні підрозділи суб'єкта надання адміністративної послуги, відповідальні за етапи	<p>3.1. Дунаєвецький відділ державної реєстрації актів цивільного стану у Кам'янець-Подільському районі Хмельницької області Центрального міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Київ)</p> <p>3.2. Відділ «Центр надання адміністративних послуг» Новоушицької селищної ради</p>
4.	Строки виконання етапів (дії, рішення)	<p>4.1. Посадова особа відділу ДРАЦС:</p> <p>4.1.1. у день особистого звернення суб'єкта звернення (заявника; в окремих випадках: його представника або отримання від заявника поштовим зв'язком), а також отримання від ЦНАП:</p> <ul style="list-style-type: none"> - приймає документи необхідні для розгляду заяви про зміну імені та перевіряє їх повноту; - у разі особистого звернення заявника до відділу ДРАЦС: <ul style="list-style-type: none"> а) осіб у віці 14-15 років, приймає в письмовій формі заяву про надання згоди на зміну імені особисто від батьків (одного з батьків – у випадках визначених законодавством) чи піклувальника або таку заяву одного з батьків, справжність підпису на якій нотаріально засвідчена, приймає від другого з батьків; б) попереджає його про встановлену законодавством відповідальність за повідомлення неправдивих відомостей і про необхідність обміну паспорта громадянина України та інших

	<p>документів у разі зміни, роз'яснює умови та порядок проведення державної реєстрації зміни імені;</p> <p>в) встановлює особу суб'єкта звернення, формує та реєструє відповідну заяву за допомогою програмних засобів ведення Державного реєстру актів цивільного стану громадян (далі – Реєстр), на якій заявник за умови відсутності зауважень до відомостей, зазначених у ній, проставляє власний підпис;</p> <ul style="list-style-type: none"> - перевіряє документ, що підтверджує сплату державного мита за державну реєстрацію зміни імені або перевіряє документ, що підтверджує право на звільнення від сплати державного мита; - перевіряє документ, що підтверджує повноваження представника у разі подання особою заяви про зміну прізвища у зв'язку з розірванням шлюбу, що не було здійснено під час державної реєстрації розірвання шлюбу чи розірвання шлюбу у судовому порядку, справжність підпису заявника на якій нотаріально засвідчена; - у випадку подання заяви про зміну імені через представника або отримання її поштовим зв'язком, перевіряє письмове зобов'язання заявника, справжність підпису на якому нотаріально засвідчена, про обізнаність щодо встановленої законом відповідальності за повідомлення неправдивих відомостей і необхідність обміну паспорта та інших документів у разі зміни; - обліковує заяву про зміну імені у відповідному журналі прийому таких заяв (у разі подання такої заяви через ЦНАП, в журналі проставляє відповідну відмітку); <p>4.1.2. у день надходження особисто від суб'єкта звернення (заявника) заяви про зміну імені в електронному вигляді через мережу Інтернет:</p> <p>з використанням вебпорталу «Звернення у сфері державної реєстрації актів цивільного стану» (далі – Вебпортал) https://dracs.minjust.gov.ua;</p> <p>через Єдиний державний вебпортал електронних послуг (далі – Портал Дія) https://diia.gov.ua (за умови технічної реалізації таких сервісів) або не пізніше наступного робочого дня, у разі отримання такої заяви поза робочим часом відділу ДРАЦС:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бере звернення в роботу і перевіряє наявність електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису; - здійснює перегляд файлу заяви про зміну імені та перевіряє зазначені в ній відомості; - перевіряє відомості, зазначені в копіях документів, якщо такі копії були до неї додані; - перевіряє документ (квитанцію) про сплату державного мита при здійсненні платежу без використання платіжних систем через Вебпортал або документ, що підтверджує право на звільнення від сплати державного мита;
--	---

	<p>- бере в роботу звернення для опрацювання:</p> <p>1) інформує фізичну особу про результати розгляду заяви та відсканованих копій документів у разі їх подання (необхідність надання додаткової інформації або документів із зазначенням їх переліку; пред'явлення оригіналів документів; необхідність особистого звернення для підписання заяви (у разі подання звернення щодо формування заяви без накладення електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису) тощо);</p> <p>2) за наявності підстав для відхилення звернення у коментарі зазначаються причини і звернення відхиляється;</p> <p>3) якщо причини для відхилення відсутні, звернення реєструється у Реєстрі та формується відповідна заява із зазначенням вхідного № заяви у відповідному журналі;</p> <p>4.1.3 для підтвердження достовірності поданих документів:</p> <p>а) формує відповідні Повні витяги з Реєстру щодо актових записів цивільного стану, які знаходяться у володінні відділу ДРАЦС в день надходження заяви про зміну імені з накладенням електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, заявника чи не пізніше наступного робочого дня після підписання ним заяви у відділі;</p> <p>б) якщо відповідні актові записи цивільного стану знаходяться у володінні іншого відділу ДРАЦС в Україні, у строк, що не перевищує трьох робочих днів з дня отримання заяви надсилає запити для формування витягів з Реєстру з використанням функціональних можливостей Реєстру (<i>крім випадків зберігання актового запису на тимчасово окупованій території України або якщо достовірність відомостей актового запису цивільного стану перевірено автоматизованим способом адміністратором Реєстру або відділом ДРАЦС з накладенням кваліфікованого електронного підпису посадової особи, яка здійснювала таку перевірку</i>), чи про витребування копій актових записів цивільного стану;</p> <p>в) контролює своєчасне надходження відповідей на направлені запити та на підставі підтвердження у день його отримання формує відповідні Повні витяги з Реєстру;</p> <p>- у разі повідомлення суб'єктом звернення реквізитів рішення суду, яке необхідне для державної реєстрації зміни імені, в день надходження заяви про зміну імені отримує та роздруковує примірник рішення суду в електронній формі у результаті інформаційної взаємодії між Єдиним державним реєстром судових рішень та Реєстром;</p> <p>- зупиняє розгляд заяви про зміну імені у день виявлення потреби у поновленні актових записів про народження малолітніх дітей суб'єкта звернення та внесенні їх відомостей до Реєстру, до яких за наслідками державної реєстрації зміни імені у випадках, встановлених законом, вносяться зміни;</p> <p>- у разі наявності поважної причини не пізніше ніж за один</p>
--	--

	<p>робочий день до закінчення загального тримісячного строку розгляду заяви про зміну імені продовжує його не більше, ніж на три місяці;</p> <ul style="list-style-type: none"> - після формування але не пізніше ніж за один місяць до закінчення загального строку розгляду заяви про зміну імені направляє необхідні матеріали до територіального органу Національної поліції України за місцем проживання суб'єкта звернення для надання висновку про можливість зміни імені і контролює своєчасне надходження висновку про можливість зміни імені від територіального органу Національної поліції України, який готує і надсилає його у місячний строк; - на підставі документів про зміну імені не пізніше наступного робочого дня з дня отримання висновку територіального органу Національної поліції України складає висновок про надання дозволу на зміну імені або про відмову у зміні імені в двох примірниках, один з яких не пізніше наступного робочого дня після його складання надсилає суб'єкту звернення поштовим зв'язком або по акту приймання-передавання передає представнику ЦНАП. - протягом тримісячного строку від дня надання висновку про надання дозволу на зміну імені та при особистому зверненні до відділу ДРАЦС суб'єкта звернення (заявника, в окремих випадках його представника) складає актовий запис про зміну імені в Реєстрі та ознайомлює суб'єкта звернення (заявника) з відомостями актового запису, про що він ставить підпис. У разі державної реєстрації зміни імені через представника у графі «Для відміток» актового запису про зміну імені робить відповідну відмітку та зазначає дані нотаріуса (прізвище, ініціали, нотаріальний округ чи державна нотаріальна контора), дата та реєстраційний номер довіреності, дані представника (прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), реквізити паспорта або паспортного документа, що посвідчує особу представника); <ul style="list-style-type: none"> - формує свідоцтво про зміну імені в Реєстрі; - вносить відомості про свідоцтво про зміну імені до книги обліку бланків свідоцтв про зміну імені; - видає свідоцтво про зміну імені суб'єкту звернення (заявнику, в окремих випадках його представнику); - у разі звернення заявника особисто до відділу ДРАЦС на першій сторінці його паспорта громадянина України у формі книжечки робить відмітку про те, що зазначений документ підлягає обміну в місячний строк у зв'язку зі зміною імені; - вносить відомості до алфавітної книги. <p>У разі подання заяви про зміну імені через ЦНАП та неотримання суб'єктом звернення висновку про надання дозволу на зміну імені чи про відмову у зміні імені протягом одного місяця з дня їх надходження до ЦНАП, вони надсилаються відділом ДРАЦС суб'єкту звернення не пізніше наступного робочого дня після його повернення ЦНАП.</p>
--	---

	<p>4.2. Посадова особа ЦНАП у день звернення суб'єкта звернення (заявника; в окремих випадках його представника):</p> <ul style="list-style-type: none"> - приймає документи необхідні для розгляду заяви про зміну імені та перевіряє їх повноту; - у разі особистого звернення заявника до ЦНАП: <ul style="list-style-type: none"> а) осіб у віці 14-15 років, приймає в письмовій формі заяву про надання згоди на зміну імені особисто від батьків (одного з батьків – у випадках визначених законодавством) чи піклувальника або таку заяву одного з батьків, справжність підпису на якій нотаріально засвідчена, приймає від другого з батьків; б) попереджає його про встановлену законодавством відповідальність за повідомлення неправдивих відомостей і про необхідність обміну паспорта громадянина України та інших документів у разі зміни, роз'яснює умови та порядок проведення державної реєстрації зміни імені; в) встановлює особу суб'єкта звернення, формує та реєструє відповідну заяву за допомогою програмних засобів ведення Реєстру, на якій заявник за умови відсутності зауважень до відомостей, зазначених у ній, проставляє власний підпис; - перевіряє документ, що підтверджує сплату державного мита за державну реєстрацію зміни імені або перевіряє документ, що підтверджує право на звільнення від сплати державного мита; - перевіряє документ, що підтверджує повноваження представника у разі подання особою заяви про зміну прізвища у зв'язку з розірванням шлюбу, що не було здійснено під час державної реєстрації розірвання шлюбу чи розірвання шлюбу у судовому порядку, справжність підпису заявника на якій нотаріально засвідчена; - у випадку подання заяви про зміну імені через представника або отримання її поштовим зв'язком, перевіряє письмове зобов'язання заявника, справжність підпису на якому нотаріально засвідчена, про обізнаність щодо встановленої законом відповідальності за повідомлення неправдивих відомостей і необхідність обміну паспорта та інших документів у разі зміни; - передає заяву та необхідні для державної реєстрації зміни імені документи до відділу ДРАЦС в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці в день звернення суб'єкта звернення або не пізніше наступного робочого дня у разі їх отримання поза робочим часом відділу ДРАЦС; - не пізніше наступного робочого дня з дня винесення відділом ДРАЦС висновку про надання дозволу на зміну імені чи про відмову у зміні імені, одержує у відділі ДРАЦС відповідний висновок та забезпечує його отримання суб'єктом звернення. <p>У разі неотримання суб'єктом звернення висновку про надання дозволу на зміну імені чи про відмову у зміні імені протягом одного місяця з дня його надходження до ЦНАП,</p>
--	--

		такий висновок повертається не пізніше наступного робочого дня після закінчення цього строку на підставі акту приймання-передавання до відповідного відділу ДРАЦС.
5.	Механізм оскарження результату надання адміністративної послуги	Дії або бездіяльність посадової особи відділу ДРАЦС можуть бути оскаржені до Міністерства юстиції України та/або до суду в порядку, встановленому законом.